HÄMEEN AMMATTI-KORKEA-KOULU

OHJAUSTOIMINNAN KOULUTUSOHJELMA (80 OV)
AIKUISTEN OPETUSSUUNNITELMA AJAKSI 2001 – 2005

SISÄLLYSLUETTELO

1. OPINTOJEN YLEISTAVOITTEET JA AMMATTIALAN KUVAUS

- 1.1 Ammattikorkeakouluopintojen tavoitteet
- 1.2 Aikuiskoulutus Hämeen ammattikorkeakoulussa
- 1.3 Ammattialan kuvaus
- 1.4 Toimintaympäristön kuvaus
- 1.5 Ammattitaidon kuvaus
- 1.6 Koulutusohjelman täydentävien aikuisopintojen tavoitteet

2. OPINTOJEN RAKENNE

- 2.1 Opintojen rakenne ja laajuudet
- 2.2 Perusopinnot
- 2.3 Ammattiopinnot
- 2.4 Opinnäytetyö
- 2.5 Opintojen ohjeellinen ajoittaminen

3. OPINTOJAKSOJEN KUVAUS

- 3.1 Opintojaksot ja niiden tavoitteet

4. ARVIOINTI

- 4.1 Koulutuksen arviointi
- 4.2 Opiskelija-arviointi

Laatija ja päiväys

Hyväksytty

1. OPINTOJEN YLEISTAVOITTEET JA AMMATTIALAN KUVAUS

1.1 Ammattikorkeakouluopintojen tavoitteet

Ammattikorkeakouluopintojen tavoitteena on korkeatasoinen osaaminen ja ammattitaito. Koulutusohjelman tai koulutusohjelman suuntautumisvaihtoehtoehdon tutkintoon johtavat opinnot koostuvat ammattikorkeakoulun yhteisistä, koulutusalakohtaisista opinnoista, koulutusohjelmakohtaisista opinnoista ja opinnäytetyöstä. Ammattikorkeakouluissa korostetaan tutkivan otteen merkitystä osana ammatillista osaamista. Elinkeino- ja työelämää palvelevalla projektiluontoisella tutkimus- ja kehitystyöllä on keskeinen rooli opiskelussa.

Perusopinnoissa perehdytään opiskelumenetelmiin sekä hankitaan ammattiopintojen edellyttämät korkeatasoiset teoreettiset ja viestinnälliset perusvalmiudet. Samalla opiskellaan taloudellisen toiminnan, ympäristön huomioonottamisen ja kansainvälisyyden keskeiset periaatteet.

Opinnäytetyössä opiskelija osoittaa valmiutensa soveltaa tietojaan ja taitojaan omaan ammattialaansa liittyvässä käytännön asiantuntijatehtävässä.

1.2 Aikuiskoulutus Hämeen ammattikorkeakoulussa

Hämeen ammattikorkeakoulu on toimintansa aikana kehittänyt voimakkaasti työelämäyhteistyötään ja pyrkinyt vastaamaan työelämän tarpeisiin myös aikuiskoulutuksellaan. Ammattikorkeakoulu on linjannut toimintasuunnitelmissaan aikuiskoulutuksen yhdeksi tärkeimmistä koulutusprosesseistaan. Koulutuksen toteuttamistapoja kehitetään mm. virtuaalitoteutuksiin. Organisoinnissa vastuut on jaettu amk-tutkinto-opetuksen prosesseihin (tutkintoon johtava koulutus, ammatilliset erikoistumisopinnot ja avoin amk-opinnot) sekä täydennyskoulutukseen. Pääosa aikuiskoulutustarjonnasta antaa mahdollisuuden työelämässä oleville opisto- tai korkea-asteen suorittaneille henkilöille tietojen ja taitojen päivittämiseen, koulutustason korottamiseen ja myös itsensä sekä työpaikkansa kehittämiseen.

Aikuisopiskelijan määritelmä tutkintoon johtavassa koulutuksessa perustuu paitsi ikään, myöskin siihen, että aikaisemman opiskelun tuottaman tutkinnon jälkeen ollaan pääsääntöisesti oltu työelämässä. Aikuisten opinto-ohjelmat toteutetaankin yleensä monimuotoisesti, jolloin pyritään siihen, että työssäkin oleva opiskelija pystyy suoriutumaan opinnoista säädetyssä ajassa. Tutkintoon johtavassa koulutuksessa opinto-oikeusaika on yksi vuosi opintojen laajuuden määrittämän ajan päälle. Opinto-oikeusajan jälkeen mahdolliset keskeneräiset opinnot voi saattaa loppuun hakeutumalla yksityisopiskelijaksi.

Opinto-ohjelman laajuus perustuu vaadittavaan pohjakoulutukseen. Yleensä opistotutkinnon suorittanut artenomi, hortonomi, agrologi

tai insinööri opiskelee noin 40 ov:n ohjelman ja teknikko sekä merkonomi opiskelee noin 80 ov:n ohjelman. Opinnoilla täydennetään aikaisempi tutkinto ammattikorkeakoulututkinnoksi. Hämeen ammattikorkeakoulussa toteutetaan opetusministeriön kanssa tehdyn tavoite- ja tulossopimuksen mukaisia ammattikorkeakoulututkintoon johtavia ohjelmia. Tutkinnot ovat samoja kuin nuorten koulutusohjelmissa.

Vuosittaisesta opiskelijamäärästä päättää opetusministeriö tavoite- ja tulossopimuksessa. Kokonaisopiskelijamäärän käyttöön liittyvät päätökset tekee kuntayhtymä/johtava rehtori. Toimintaa valmistelee, koordinoi ja raportoi aikuiskoulutuksesta vastaava johtaja. Vuosittain tehdään alkavista ohjelmista erilliset päätökset, jotka siirtyvät opetusministeriön amkota/amkopas -tuotantokanta tiedostoon, jonne myös viedään mahdolliset muutokset, peruuntumiset jne.

Aikuisopiskelijoiden haku- ja valintaprosessissa noudatetaan yhden paikan säännöstä. Sääntö on voimassa yksittäisenkin opiskelijan hakeutuessa opiskelijaksi ns. vapaille paikoille. Aikuisopiskelijaksi hakeutuva kirjataan aina aikuisopiskelijakiintiöihin, vaikka opiskelu tapahtuisi päiväopintoina. Yksittäisissä valintamenettelyissä noudatetaan yhteisiä menettelytapoja. Aikaisempien opintojen hyväksilukemisessa noudatetaan toimintaohjetta. Aikuisryhmän opintoohjelman ops perustuu ryhmän valintaperusteisiin ja siitä syntyneeseen ohjelman laajuuteen sekä tietenkin nuorten opsiin.

Tutkintoon johtavien ohjelmien osalta päätökset tehdään seuraavasti:

Rehtori aloitusryhmän koko, ohjelman laajuus, aloitus- ja lopetuspäivämäärä, opiskelijavalinnan perusteet, opetussuunnitelma

Koulutusohjelmajohtaja
opiskelijaksi ottaminen, opintoihin liittyvät päätökset, HOPS

Rehtori opinto-oikeusajan ylittyminen, yksityisopiskelu, todistuksen myöntäminen

Aikuisten tutkintoon johtavien ohjelmien osalta noudatetaan samoja sääntöjä ja toimintaohjeita kuin ns. nuorten ohjelmissa. Tutkintotodistuksessa tulee näkyä opiskelijan suorittamat ja korvaantuneet opinnot asetuksen ja toimintaohjeen mukaisesti, myös harjoittelu, vaikka se pääosin aikuisilla on vaadittavana työkokemuksena opintoihin hakeuduttaessa.

1.3 Ammattialan kuvaus

Ohjaustoiminnan koulutusohjelma kouluttaa käsityö- ja askartelumenetelmien, luovanilmaisun ja muiden toiminnallisten menetelmien

ohjaajia, ohjaustoiminnan suunnittelijoita, kouluttajia, johtajia ja tutkijoita. Koulutusohjelmasta valmistuvan ohjaustoiminnan asiantuntijan tutkintonimike on artenomi (AMK). Artenomi (AMK) tutkinnon suorittanut ohjaustoiminnan asiantuntija sijoittuu joko julkisen kulttuuri- ja opetustoimen sekä sosiaali- ja terveysalan sektoreille tai yksityisiin verrattavien vapaiden kansalaisjärjestöjen palvelukseen. Hän voi toimia alalla myös yksityisenä yrittäjinä ja ammatinharjoittajana. Ohjaustoiminnan asiantuntijana hän hallitsee asiakastarpeiden arvioimisen, toiminnan suunnittelu-, ohjaamis-, hallinto-, kehittämis- ja tutkimustehtävät.

Ohjaustoiminnaksi nimitetään koko sitä kokonaisuutta, joka muodostuu erilaisten toimintamuotojen suunnittelusta ja ohjaamisesta siihen vapaaehtoisesti osallistuville ihmisille. Ohjattavat toimintamuodot voivat olla hyvin monenlaisia, kuten erilaisten käsityö- ja askartelumenetelmien, luovan taideilmaisun menetelmien, pelien, leikkien, retkeilyn ja muiden soveltavan liikunnan menetelmien ohjaamista. Näitä menetelmiä ohjataan vapaa-aika-, harrastus-, virkistys-, virike- ja kuntoutustoiminnan puitteissa yksittäisille asiakkaille tai ryhmille, jotka oman oppimisensa tai toimintakykynsä edistämiseksi siihen osallistuvat. Asiakkaiden näkökulmasta erilaisten toimintojen ohjaamisella pyritään yleensä joko pedagogisiin tai terapeuttisiin päämääriin.

Pedagogistavoitteinen ohjaustoiminta
Kuntien opetus- ja kulttuuritoimen, vapaiden kansalaisjärjestöjen ja muiden yhteisöjen ylläpitämien toimintayksikköjen puitteissa harjoitettavalla pedagogisella ohjaustoiminnalla asiakkaalle pyritään tarjoamaan mielekkäitä toimintavaihtoehtoja ja mahdollisuuksia itsensä ja persoonallisten taipumustensa kehittämiseen vapaa-aikana joko oppimis- tai harrastustavoitteisesti. Edellisten lisäksi pedagogistavoitteinen ohjaustoiminta tarjoaa asiakkaalle hänen näkökulmastaan mielekkäitä keinoja ja mahdollisuuksia sosiaaliseen vuorovaikutukseen, käytännöllisten taitojen hankkimiseen, taiteellisten ja muiden luovien itseilmaisun taipumusten kehittämiseen, irtautumiseen arkirutiineista ja stressistä, voimien kokoamiseen sekä virkistäytymiseen vapaa-aikanaan.

Terapeuttistavoitteinen ohjaustoiminta
Sosiaali- ja terveystoimen alaisuuteen kuuluvien laitosten, avohoidon ja -huollon sekä näihin verrattavien yhteisöjen puitteissa harjoitettavalla terapeuttisella ohjaustoiminnalla autetaan sairaudesta, vammaisuudesta, ikääntymisestä tai muista toimintakykyä heikentävistä olosuhteista kärsiviä ihmisiä kehittämään ja käyttämään vapaa-aikaansa oman terveyden, itsenäisyyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terapeuttisella toiminnalla pyritään ensisijaisesti asiakkaan toimintakyvyn ylläpitämiseen tai kuntouttamiseen, jotta itsenäiset toimintamahdollisuudet parantuisivat ja sairauden tai vammaisuuden haitalliset vaikutukset vähentyisivät. Terapeuttinen ohjaustoiminta tarjoaa asiakkaille mielekkäitä toimintavaihtoehtoja ja -mahdollisuuksia. Terapeuttisella ohjaustoiminnalla tavoitellaan asi-

akkaan näkökulmasta oma-aloitteisen aktiivisuuden heräämistä, motoristen ja psykososiaalisten taitojen harjaantumista sekä omanarvontunteen kohentumista.

1.3 Toimintaympäristön kuvaus

Tavallisia työpaikkoja, joissa ohjaustoiminnan asiantuntijat työskentelevät, ovat mm. kuntien opetus- ja kulttuuritoimen alaiset vapaa-aika- ja nuorisotilat, kerhot, työpajat, käsityökoulut, kansalaisopistot. Ohjaustoiminnan ammattilaiset toimivat myös vapaiden kansalaisjärjestöjen ja muiden yhteisöjen ylläpitämissä harraste- ja virikepalveluja, virkistys- ja vapaa-aikatoimintaa tarjoavissa kurssikeskuksissa, kylpylöissä, vapaa-aikatoiminta- ja retkeilykeskuksissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon alalla laitoksissa ja avohuollossa ohjaustoiminnan asiantuntijat toimivat mm. terveyskeskuksissa, sairaaloissa, mielisairaaloissa, vankiloissa, kehitysvammaisten kuntoutus-, palvelu- ja työkeskuksissa, vanhainkodeissa, vanhusten palvelu- ja hoitokodeissa, päihdehuoltolaitoksissa, sotainvalidien kuntoutus- ja palvelukodeissa. Näissä ohjaustoimintaa tarjotaan useimmiten kuntoutus- tai toimintaterapiayksiköissä ja osastoilla.

1.4 Ammattitaidon kuvaus

Ohjaustoiminnan koulutusohjelmassa suoritettu artenomi (AMK) tutkinto tarjoaa opiskelijalle laaja-alaiset sijoittumismahdollisuudet erilaisiin ohjaustoiminnan asiantuntijatehtäviin. Ammattitaitovaatimukset vaihtelevatkin sen mukaan, toimiiko hän ohjaustoiminnan asiantuntijatehtävissä ohjaajana, suunnittelijana, johtajana vai tutkijana. Lisäksi ammattitaitovaatimuksiin vaikuttaa se, toimiiko hän pedagogis- vai terapeuttistavoitteisen ohjaustoiminnan parissa.

Yleisinä ammattitaitovaatimuksina ohjaustoiminnan asiantuntijalta edellytetään, että hän hallitsee asiakaslähtöisen tavoitteellisen ja tuloksellisen ohjaustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessin kaikki vaiheet ja osaa mukauttaa toimintatapansa kulloistenkin vaatimusten mukaan. Oletuksena siis on, että hän osaa kohdata ja huomioida erilaiset asiakkaat sekä hallitsee ryhmädynamiikan ja ryhmän ohjaamisen taidot. Häneltä edellytetään oppimis-, virkistys- ja viihtymistarpeiden sekä psykososiaalisten kuntoutustarpeiden diagnosointimenetelmien hallintaa, diagnosoinnin pohjalta tapahtuvan tavoitteellisen ja asiakaslähtöisen ohjaustoiminnan suunnittelutaitoa sekä kykyä käyttää tarkoituksenmukaisia toimintamenetelmiä ja ohjaamistapoja. Hänen tulee hallita laaja valikoima erilaisia käsityön ja askartelun, luovan ilmaisun ja muun toiminnan menetelmiä, joita hän osaa hyödyntää ja soveltaa suhteessa kulloistenkin asiakkaiden tarpeisiin. Ammattitaitovaatimuksiin kuuluvat myös valittujen menettelyjen ja asiakkaan edistymisen dokumentointi sekä koko työskentelyn tuloksellisuuden arviointi (kuvio 1).

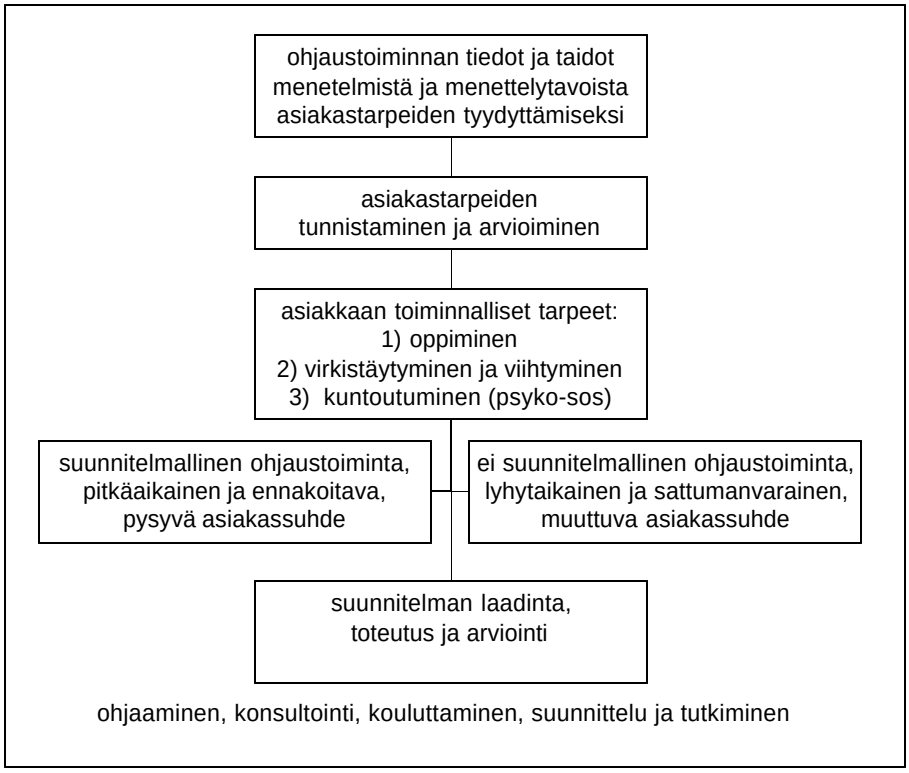

Kuvio 1. Ohjaustoiminnan artenomin ammattikuvan jäsennys.

Asiakastyön lisäksi ohjaustoiminnan asiantuntijalta edellytetään valmiuksia oman ammattialansa hallinnollisiin tehtäviin ja johtamiseen. Korkeakoulututkinnon myötä häneltä edellytetään myös tutkivaa ja kehittävää työskentelyotetta, jonka myötä hän kykenee edistämään ammattialansa kehittymistä sekä oman ammatillisen tietouden ja asiantuntemuksen uusintamista työtodellisuuden muuttuessa.

1.5 Koulutusohjelman täydentävien aikuisopintojen tavoitteet

Ohjaustoiminnan koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa ohjaustoiminnan asiantuntijoita, jotka hallitsevat erilaisten toimintamuotojen ohjaamisen, ohjaustoiminnan suunnittelu-, hallinto-, johtamis- ja tutkimustehtävät. Ohjaustoiminnan koulutusohjelman opinnot antavat monipuoliset valmiudet yksittäisen asiakkaan tai asiakasryhmän toiminnallisiin tarpeisiin vastaamiseen asiakaslähtöisellä ohjaustoiminnan suunnittelulla ja toteutuksella käyttäen erilaisia menetelmiä.

Ohjaustoiminnan koulutusohjelman täydentävän koulutuksen laajuus on 80 opintoviikkoa. Koulutus on tarkoitettu käsi- ja taideteollisuusalan opistoasteen tutkinnon suorittaneille henkilöille, jotka

työnsä tai henkilökohtaisen kehittymistavoitteensa vuoksi haluavat täydentää aikaisemman tutkintonsa ammattikorkeakoulututkinnoksi. Koulutuksen tavoitteena on teoreettisen ja käytännöllisen tiedon syventäminen ohjaustoiminnan asiakastyöstä ja laajentaminen ohjaustoiminnan tavoitteelliseen suunnitteluun ja soveltavaan tutkimukseen. Koulutus noudattaa soveltuvin osin ohjaustoiminnan nuorisoasteen koulutusohjelman (160 ov) opinto-ohjelmaa, josta suoritetaan ne sisällöt, jotka puuttuvat opistoasteen tutkinnosta sekä päivitetään ammattialan tietoja ja taitoja.

Opiskelussa painotetaan tiedon omaehtoista hankkimista sekä sen analysointia ja soveltamista alati muuttuviin työtehtäviin. Tavoitteena on, että alansa asiantuntijana ohjaustoiminnan koulutusohjelmasta valmistuvalla on tutkiva ja vastuullinen ote työhönsä. Ohjaustoiminnan ammattialalla, kuten muussakin työelämässä, tapahtuu jatkuvasti nopeita muutoksia, joihin opiskelijoita pyritään valmentamaan jo koulutuksen aikana. Työelämässä mukana olevat aikuisopiskelijat saavat mahdollisuuden opiskeluvuoden aikana ratkaista omassa työssään toiminnan ohjaamisen peruskysymyksiä. Käytännön tehtävissä ja omassa työympäristössä toteutuva asiakaslähtöinen ja tavoitteellinen ohjaustoiminnan suunnittelu ja toteutus ohjaavat opiskelijaa laatutietoisuuteen. Projektiopinnoissa painotetaan asiakaslähtöistä toimintaa, vuorovaikutus-, kommunikointi- ja yhteistyötaitoja sekä ammatillisten aineiden hallintaa. Tavoitteena on, että opiskelija saa oikeiden työtehtävien avulla mahdollisuuden teoreettisen ja kokemuksellisen tiedon analysointiin ja tiedon hyödyntämiseen kokonaisvaltaisesti ohjaustoiminnan suunnittelussa, toteutuksessa, arvioimisessa ja kehittämisessä.

Näiden oikeissa työelämässä toteutettavien käytännön sovellutusten ja opinnäytetyön avulla kehitetään opiskelijan tutkivaa työskentelyotetta sekä valmiuksia työelämässä toimimiseen. Lisäksi työelämäkontaktien avulla lujitetaan koulutuksen ja työelämän molemminpuolisia suhteita ja kehitetään koulutusta siten, että koulutusohjelma pystyy vastaamaan nopeasti muuttuviin työelämän tarpeisiin.

2. OPINTOJEN RAKENNE

2.1 Opintojen rakenne ja laajuudet

Ammattikorkeakouluopintojen tavoitteista, laajuudesta ja rakenteesta on säädetty asetuksessa ammattikorkeakouluopinnoista nro 256/95. Asetuksen mukaan opinnot koostuvat perusopinnoista, ammattiopinnoista, vapaasti valittavista opinnoista, harjoittelusta ja opinnäytetyöstä. Ohjaustoiminnan koulutusohjelmassa artenomin (AMK) tutkintoon johtavien aikuisopintojen laajuus on 80 opintoviikkoa. Monimuotoisesti toteutettavat opinnot suoritetaan kahden opintovuoden aikana.

YHTEENSÄ	80 OV
OPINNÄYTETYÖ	10 OV
AMMATTIOPINNOT	48 OV
PERUSOPINNOT	22 OV
Yhteiset opinnot	13 OV
Koulutusalakohtaiset opinnot	9 OV

2.2 Perusopinnot 22 ov

Perusopintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle laaja-alainen yleiskuva ohjaustoiminnan ammattialueen asemasta ja merkityksestä yhteiskunnassa, työelämässä ja kansainvälisesti. Perusopinnoissa opiskelija perehtyy yleisiin teoreettisiin perusteisiin ja viestintään. Perusopinnoissa opiskelija saa sellaisen yhden tai kahden vieraan kielen kirjallisen ja suullisen taidon, joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on välttämätön.

Perusopinnot jaetaan yhteisiin opintoihin ja koulutusalakohtaisiin opintoihin. Yhteiset opinnot tarkoittavat kaikille Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijoille yhteisiä opintoja. Koulutusalakohtaiset opinnot toteutetaan kulttuurialan yhteisinä opintoina. Kulttuurialan yhteiset opinnot toimivat perustana erityisesti ohjaustoiminnan ammattialan menetelmällisissä opinnoissa.

2.2.1 Yhteiset opinnot 13 ov

Koulutusohjelmien yhteisten opintojen tavoitteena on konkreettinen yhteistyö opetustarjonnassa koulutusyksiköiden välillä. Yhteisten opintojen aihepiirillä pyritään antamaan opiskelijoille käsitys ammattikorkeakoulun synergian tuomasta monipuolisesta ja laajasta osaamisesta nimenomaan opiskelumahdollisuuksia lisäävänä tekijänä. Yhteisten opintojen suorittaminen ei edellytä aiempia ammattikorkeakouluopintoja.

Viestintä 6 ov

Viestinnän opintoihin sisältyvät puhe- ja kirjoitusviestintä, ruotsin kieli ja englanti. Opinnoissa opiskelija saavuttaa opiskelussa sekä tulevassa ammatissa ja ammatillisessa kehittymisessä tarvittavia suullisen ja kirjallisen viestinnän taitoja kaikissa näissä kielissä. Hän omaksuu valmiuksia käsitteelliseen ja kriittiseen ajatteluun ja tunnistaa omat viestinnälliset vahvuusalueensa. Hän osaa valita tilanteenmukaisen viestintäkanavan ja –tyylin välittäessään informaatiota ja omaksuessaan sitä työyhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Hän tunnistaa myös kulttuurikohtaiset viestinnän vaatimukset ja kykenee toimimaan korrektisti monikulttuurisessa ympäristössä.

Viestinnän opinnoissa korostuvat kommunikatiivisuus ja itseohjautuvuus. Opiskelijan harjaantuminen itsenäiseen tiedonhakuun ja -etsintään on tärkeää. Ruotsin ja englannin kielen opinnoissa keskeistä on myös opiskelijoiden kannustaminen oman ammattialan sanaston ja kielenkäyttötilanteiden itsenäiseen opiskeluun.

00110112	Puhe- ja kirjoitusviestintä II	2 ov
00110210	Ruotsi	2 ov
00110312	Englanti II	2 ov

Opiskelu ja työ 7 ov

00120110	Johdatus ammattikorkeakouluopintoihin	3 ov
00120310	Tutkiva ja kehittävä osaaja	2 ov
00120211	Yrittäjyys	2 ov

2.2.2 Koulutusalakohtaiset opinnot 9 ov

Koulutusalakohtaisissa opinnoissa pyritään antamaan pohja esteettisen kokonaisnäkemyksen luomiseen ja harjaannuttamaan perusvalmiuksiin, joita muodon ja värin havainnointi edellyttävät.

60001140	Sommittelu- ja värioppi	2 ov
60001160	Tuoteviestintä	4 ov
60002110	Käsityön ja muotoilun filosofia ja etiikka	1 ov
60002131	Käsi- ja taideteollisuuden historia	1 ov
60002150	Kulttuurialan tutkimusmenetelmät	1 ov

2.3 Ammattiopinnot 48 ov

Ammattiopintojen tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjaustoiminnan ammatillisen tehtäväalueen keskeisiin ongelmakokonaisuuksiin ja sovellutuksiin siten, että hän kykenee itsenäisesti työskentelemään asiantuntijatehtävissä, kehitystyössä ja yrittäjänä.

Ohjaustoiminnan perusteet 3 ov

Opintokokonaisuudessa opiskelija päivittää käsityksensä ohjaustoiminnasta tänään perehtymällä ohjaustoiminnan filosofisiin, teoreettisiin ja analysoimalla käytäntöjä erilaisissa ohjaustoiminnan toimintaympäristöissä.

Lisäksi opiskelija tutkii omakohtaisten kokemusten ja elämysten kautta luovan ilmaisun menetelmiä, niiden käyttöä ja toiminnan vireyttäviä sekä terapeuttisia vaikutuksia. Opiskelija tiedostaa ilmaisullisten menetelmien mahdollisuudet itsetuntemuksen ja tietoisuuden laajentamisen, oppimisen ja kehityksen välineinä.

10801600	Ohjaustoiminta tänään	1 ov
10801401	Luovan ilmaisun perusteet	2 ov

Ohjaustoiminnan prosessit ja toteutus 5 ov

Opintokokonaisuudessa opiskelija hankkii monipuoliset ammatilliset valmiudet yksilöiden ja ryhmien ohjaamisen vaiheisiin teoriassa ja oppii analysoimaan näitä käytännössä. Hän osaa arvioida, suunnitella ja toteuttaa käytännössä asiakkaan oppimis-, virkistymis-, vih-

tymistarpeet ja psykososiaaliset kuntoutustarpeet huomioon ottavan ohjauskokonaisuuden käyttämällä erilaisia toimintamenetelmiä.

10811100	Asiakastarpeiden arviointi	2 ov
10811200	Ohjaustoiminnan suunnittelu	1 ov
10812000	Ryhmätoiminnalliset ohjausmenetelmät	2 ov

Ohjaustoiminnan palvelujen organisointi ja kehittäminen 20 ov

Opintokokonaisuudessa opiskelija perehtyy tavoitteellisen ohjaustoiminnan palvelujen organisoinnin ja toteutuksen periaatteisiin sekä työyhteisön vaatimuksiin erilaisissa organisaatioissa ja työyhteisöissä. Opiskelija perehtyy erilaisia työyhteisöjä säätelevään lainsäädäntöön, henkilöstöhallintaan, laatujärjestelmään ja säädöksiin, joiden avulla työskentelyä organisoidaan ja kehitetään erilaisissa toimintaympäristöissä. Opiskelija oppii analysoimaan, suunnittelemaan, kehittämään ja uudelleen organisoimaan ohjaustoimintaa sekä pedagogis- että terapeuttistavoitteisissa toimintaympäristöissä

10821100	Asiakaslähtöinen ja moniammatillinen yhteistoiminta	1 ov
10821200	Kommunikointi-, vuorovaikutus - ja ryhmätyötaidot	2 ov
10821300	Ohjaajan persoonallinen ja ammatillinen kasvaminen	1 ov
10821400	Ohjaustoiminnan valvonta, hallinto ja esimiestehtävät	2 ov
10821500	Projektiopinnot II: tutkimus ja kehittämistoiminta	4 ov

Sivuainevaihtoehdot 10 ov + 10 ov

Opiskelija voi valita sivuainevaihtoehdoksensa kaksi 10 opintoviikon laajuista moduulia joko ohjaustoiminnan koulutusohjelman järjestämästä tarjonnasta tai hän voi valita suuntaavia opintoja myös oman koulutusohjelman ulkopuolelta muista kulttuurialan koulutusohjelmien tai sosiaali- ja terveydenhuoltoalan tai HAMK:in yhteisten suuntautumisvaihtoehtojen opinnoista.

Ohjaustoiminnan koulutusohjelman tarjoamissa suuntaavien opintojen opintokokonaisuuksissa opiskelija syventyy erilaisiin menetelmäopintoihin. Ohjaustoiminnan koulutusohjelman tarjonnasta opiskelija voi valita sivuaineensa joko nuorisoasteen pääaineen valinnaisista suuntautumisvaihtoehdoista tai hän kokoaa sivuaineensa seuraavista vuosittain tarjolla olevista menetelmäopintojen moduuleista *Käsityömenetelmät I, II ja/tai III* ja *Ilmaisulliset ja toiminnalliset menetelmät.*

Käsityömenetelmät I, II ja/tai III 10 ov

Opiskelija syventää mosaiikkiteknisten, levymäisten, punonta- ja sidosteknisten sekä muovaus- ja valuteknisten materiaalien tietojaan

ja taitojaan. Hän osaa hyödyntää oppimiaan tietoja ja taitoja sekä soveltaa niitä materiaali- ja asiakaslähtöisesti ohjaustyössään. Hän kykenee hankkimaan lisätietoja, soveltamaan ja tutkimaan, analysoimaan ja kehittämään niitä ammatissaan. Opiskelija soveltaa kulttuurialan tietämystään ohjaustoiminnassa sekä huomioi työskentelyssään myös muiden kulttuurien vaikutuksen. Hän pystyy muuntamaan myös perinteisiä käsityömenetelmiä ajan vaatimusten ja työtehtävien mukaisesti sekä pedagogis- että terapeuttistavoitteisessa ohjaustoiminnassa.

Ilmaisulliset ja toiminnalliset menetelmät 10ov

Opiskelija syventää taitojaan kuvallisen ja toiminnallisen ilmaisun menetelmissä. Menetelmiä opetellaan soveltamaan erilaisille ryhmille ja yksilöille soveltuviksi psykososiaalisessa kuntoutuksessa, opetuksessa sekä virkistys- ja vapaa-ajanohjauksessa. Opiskelija voi poimia vuosittaisesta Ilmaisullisten ja toiminnallisten menetelmien tarjonnasta opintoihinsa yhteensä 10 opintoviikkoa valintansa mukaan.

2.4 Opinnäytetyö 10 ov

Opinnäytetyö on opintojen loppupuolella suoritettava itsenäinen opinnäyte. Asetus 256/95 ammattikorkeakouluopinnoista määrää, että ammattikorkeakoulututkintoon kuuluu opinnäytetyö, jonka laajuus on Hämeen ammattikorkeakoulussa 10 opintoviikkoa. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia soveltaa tietojaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvässä asiantuntijatehtävässä. Työn tarkoituksena on myös toimia siltana opiskelun ja työelämän välillä sekä helpottaa opiskelijan siirtymistä työelämään. Opinnäytetyön aiheen tulee liittyä oleellisesti opiskelijan ammattiopintoihin ja työhön, jota opiskelija valmistuttuaan voi tehdä. Opinnäytetyö koostuu varsinaisesta työsuorituksesta, kirjallisesta dokumentista, suullisesta esittelemisestä ja kypsyysnäytteestä.

Opinnäytetyön arviointi perustuu kirjallisen dokumentin lisäksi opiskelijan seminaariesitykseen, työn valvojalta/yhdyshenkilöltä saatuun kirjalliseen lausuntoon sekä työn ohjaamisen aikana kertyneeseen tietoon opiskelijan edistymisestä. Hyvän opinnäytetyön tunnusmerkkejä ovat

- asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
- käytettyjen menetelmien sopivuus
- hyvä aiheen hallinta ja jäsentely
- johdonmukainen johtopäätösten teko
- tulosten uutuus
- ytimekäs kirjallinen ja suullinen esitystapa
- työn hyödynnettävyys
- luovuus ongelman ratkaisussa

Kiitettävälle työlle on edellisten lisäksi ominaista se, että opinnäytetyöstä saatava tieto kehittää ammattialaa ja täyttää ammattialan julkaisun vaatimukset.

Jos opiskelija ei ole tyytyväinen saamaansa arvosanaan, hän voi pyytää siihen oikaisua. Tällöin menetellään ammattikorkeakoulun opiskelija-arvioinnin toimintaohjeen mukaisesti.

2.5 Opintojen ohjeellinen ajoittaminen

Numero Opintojakso	ov	1. vuosi		2. vuosi	
		s	k	s	k
PERUSOPINNOT	**22**				
Yhteiset opinnot	**13**				
VIESTINTÄ	6				
00110112 Puhe ja kirjoitusviestintä II	*2*				
00110210 Ruotsi	*2*				
00110312 Englanti II	*2*				
OPISKELU JA TYÖ	*7*				
00120110 Johdatus ammattikorkeakouluopintoihin	*3*				
00120310 Tutkiva ja kehittävä osaaja	*2*				
00120211 Yrittäjyys	*2*				
Koulutusalakohtaiset opinnot	**9**				
KUVALLINEN ILMAISU JA TUOTEVIESTINTÄ	6				
60001140 Sommittelu- ja värioppi	*2*				
60001160 Tuoteviestintä	*4*				
KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUDEN PERUSTEET	3				
60002110 Käsityön ja muotoilun filosofia ja etiikka	*1*				
60002131 Käsi- ja taideteollisuuden historia	*1*				
60002150 Kulttuurialan tutkimusmenetelmät	*1*				
AMMATTIOPINNOT	**48**				
OHJAUSTOIMINNAN PERUSTEET	3				
10811200 Ohjaustoiminta tänään	*1*				
10801401 Luovan ilmaisun perusteet	*2*				
OHJAUSTOIMINNAN PROSESSSIT JA TOTEUTUS	5				
10811100 Asiakastarpeiden arviointi	*2*				
10811210 Ohjaustoiminnan suunnittelu	*1*				
10812000 Ryhmätoiminnalliset ohjausmenetelmät	*2*				
OHJAUSTOIMINNAN PALVELUJEN ORGANISOINTI JA KEHITTÄMINEN	20				
10821100 Asiakaslähtöinen ja moniammatillinen yhteistoiminta	*1*				
10821200 Kommunikointi-, vuorovaikutus- ja ryhmätyötaidot	*2*				
10821300 Ohjaajan persoonallinen ja ammatillinen kasvaminen	*1*				
10821400 Ohjaustoiminnan valvonta, hallinto ja esimiestehtävät	*2*				
10821500 Projektiopinnot: tutkimus ja kehittämistoiminta	*4*				
Sivuainevaihtoehdot	**10+10**				
Käsityömenetelmät	*10*				
Ilmaisulliset ja toiminnalliset menetelmät	*10*				
10800000 Opinnäytetyö	**10**			5	5
Yhteensä	**80**				

3. OPINTOJAKSOJEN KUVAUS

3.1 Opintojaksot ja niiden tavoitteet

00110112 Puhe- ja kirjoitusviestintä II **2 ov**

Tavoitteet
Opiskelija osaa tuottaa muodoltaan ja tyyliltään korrekteja yritys- ja yhteisöviestinnän asiakirjoja. Hän pystyy toimimaan tulos- ja päämäärähakuisesti neuvotteluympäristössä sekä hallitsee kokoustekniset menettelyt. Opintojensa aikana hän lisää ja kehittää ilmaisutaitoaan ja esiintymisvalmiuttaan sekä kehittyy vuorovaikutustaitoiseksi ja yhteistyökykyiseksi ryhmässä toimijaksi.

Asiakokonaisuudet, suoritukset ja kirjallisuus
Käsiteltävät asiakokonaisuudet, opintojakson suoritustapa ja käytettävä kirjallisuus selviävät opintojakson toteutussuunnitelmasta.

00110210 Ruotsi **2 ov**

Tavoitteet
Opiskelija saavuttaa sellaisen ruotsin kielen taidon, joka vastaa valtion virkamieheltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (149/22) nojalla vaadittavaa kielitaitoa. Opiskelija selviytyy oman ammattialansa kielenkäyttötilanteista sekä suullisesti että kirjallisesti.

Asiakokonaisuudet, suoritukset ja kirjallisuus
Käsiteltävät asiakokonaisuudet, opintojakson suoritustapa ja käytettävä kirjallisuus selviävät opintojakson toteutussuunnitelmasta.

00110312 Englanti II **2 ov**

Tavoitteet
Opiskelijan aikaisempi kielitaito syventyy ja hän perehtyy ammattialansa sanastoon ja kielenkäyttötilanteisiin. Hän perehtyy omaan ammattialaansa autenttisten ja ajankohtaisten materiaalien avulla. Hän selviytyy sekä suullisesti että kirjallisesti vaativista työelämän kielenkäyttötilanteista.

Asiakokonaisuudet, suoritukset ja kirjallisuus
Käsiteltävät asiakokonaisuudet, opintojakson suoritustapa ja käytettävä kirjallisuus selviävät opintojakson toteutussuunnitelmasta.

00120110 Johdatus ammattikorkeakouluopintoihin **3 ov**

Opiskelijana ammattikorkeakoulussa **1 ov**

Tavoitteet
Opiskelija selvittää koulutusohjelmien opetussuunnitelmien sisällöt opintojensa suunnittelun pohjaksi. Hän ymmärtää henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen prosessiksi, jossa tämän opintojakson aikana laadittava ensimmäinen suunnitelman tarkastetaan vuosittain ja se tarkentuu opiskelun edetessä. Henkilökohtaisen opetussuunnitelman pohjalta hän kykenee tavoitteelliseen ja aktiiviseen oppimiseen. Opiskelija kehittää omia vuorovaikutustaitojaan ja saa valmiuksia ryhmätyöskentelyyn.

Asiakokonaisuudet
Ammattikorkeakoulu koulutusjärjestelmän osana. Ammattikorkeakoulu oppimisympäristönä ja sen tarjoamat mahdollisuudet. Oppimisvalmiuksien kehittäminen ja opintojen suunnittelu (henkilökohtainen opiskelusuunnitelma). Ryhmässä työskentelyn perusteet. Omien vuorovaikutustaitojen harjoittaminen.

Suoritukset
Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Aktiivinen osallistuminen lähiopetukseen, ohjauskeskusteluihin ja harjoituksiin.

Kirjallisuus
Otala, L. 1999. Osaajana opintiellä. Opas elinikäisen oppimisen matkalle. Porvoo: WSOY.

Tietotyövälineiden käyttö **2 ov**

Tavoitteet
Opiskelija oppii käyttämään tietokoneita ja -verkkoja työvälineinään sekä hankkimaan uutta tietoa. Tavoitteena on myös oppia hallitsemaan nykyaikaisia viestintämenetelmiä ja -tekniikkaa. Opiskelija kasvaa vastuulliseksi tietokoneiden ja tietoverkkojen käyttäjäksi. Hän myös ymmärtää tietotekniikan nopean kehityksen vaativan tietojensa ja osaamisensa jatkuvaa päivitystä.

Asiakokonaisuudet
Mikrotietokoneiden, tietoverkkojen ja oheislaitteiden perusrakenne. Käyttöjärjestelmien ja käyttöliittymien perusteet. Työvälineohjelmat muun muassa tekstinkäsittelyyn ja taulukkolaskentaan. Nykyaikaiset tieto- ja tietoverkkopalvelut.

Suoritukset
Harjoitustyöt ja tentit

00120310 Tutkiva ja kehittävä osaaja **2 ov**

Tavoitteet
Opiskelija omaksuu analyyttisen, tutkivan ja reflektoivan työskentelyotteen oppimisensa ja ammattialansa kehittämiseen. Hän oppii

käyttämään tutkimusjulkaisuja ja muuta aineistoa oppimisensa ja työskentelynsä tukena. Opiskelija perehtyy tutkimus- ja kehitystyön menetelmällisiin perusteisiin sekä hallitsee tutkimustyön käytännön toteutuksen ja suullisen ja kirjallisen raportoinnin.

Asiakokonaisuudet
Tutkimus- ja kehitystyön periaatteet ja etiikka analyyttinen, kriittinen ja reflektoiva ajattelu. Tutkimus- ja kehitystyömenetelmät. Toiminnan ja tulosten käyttökelpoisuuden arviointi. Raportin ja julkaisun laatiminen.

Suoritukset
Kaikille yhteiset ja koulutusohjelmittain eriytettyjen osuuksien oppimistehtävät.

Kirjallisuus
Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä.
Muu kirjallisuus annetaan opintojakson aikana.

00120211 Yrittäjyys 2 ov

Tavoitteet
Opiskelija näkee yrittäjyyden yhtenä mahdollisuutena omalla ammattialallaan sekä oppii kehittämään itseään ammattialansa sisäisenä yrittäjänä. Hän perehtyy yritystoiminnan perusedellytyksiin sekä yrityksen toimintaan osana kansantaloutta.

Asiakokonaisuudet
Yritystoiminnan perusedellytykset: idea, toimintaresurssit, pääoma, asiakastyytyväisyys, kannattavuus, ulkoinen ja sisäinen yrittäjyys. Yritystoiminta ja kansantalous: kansantalouden perusrakenteet, taloudellinen toiminta ja päätöksenteko, markkinatalouden toiminta, suhdanteet ja talouspolitiikka.

Suoritukset
Opiskelija perehtyy oman alansa yritystoimintaan opintojakson kattavalla harjoitustehtävällä, jossa hän tarkastelee käsiteltävää asiakokonaisuutta käytännön yritystoiminnassa.

60001160 Tuoteviestintä 3 ov

Tavoitteet
Opintojaksolla perehdytään tuoteviestinnän keskeisiin käsitteisiin, kuvan viesteihin, viestintävälineiden toimintaperiaatteisiin ja työelämälähtöiseen projektityöskentelyyn. Tavoitteena on oppia asiakaslähtöistä sisäistä ja ulkoista viestintää sekä tiimityöskentelyä projektien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Suoritukset
Hyväksytysti suoritetut harjoitustehtävät, aktiivinen osallistuminen tiimityöskentelyyn ja oman vastuutehtävän suorittaminen.

60002110 Käsityön ja muotoilun filosofia ja etiikka 1 ov

Tavoitteet
Opintojaksolla tutustutaan länsimaisen ajattelun ja tieteen historiaan ja opitaan, että tavalla jäsentää todellisuutta on juurensa. Opitaan, että kaikki ymmärtäminen tapahtuu suhteessa merkitysyhteyteen. Saadaan käsitteellisiä valmiuksia käsityöllisen toiminnan jäsentämiseen ja ymmärtämiseen.

Opintojaksolla tarkastellaan myös ammattieettisiä kysymyksiä

Suoritukset
Läsnäolo luennoilla sekä opetukseen kuuluvien esseiden kirjoittaminen.

60002131 Käsi- ja taideteollisuuden historia 1 ov

Tavoitteet
Opintojaksolla perehdytään suomalaisen ja länsimaisen muotoilun eri kehitysvaiheisiin esihistorialliselta aikajaksolta nykyaikaan asti. Tarkasteltavia aihekokonaisuuksia ovat esineiden tyylihistorialliset kehitysvaiheet, taideteollisuuden ja teollisen muotoilun synty sekä kansainvälisten muotoideoiden kansanomaistuminen. Tavoitteena on oppia tuntemaan esineiden suunnittelun ja valmistuksen sosiaalinen, historiallinen ja henkinen tausta.

Suoritukset
Hyväksytysti suoritetut harjoitukset ja tentti.

60002150 Kulttuurialan tutkimusmenetelmät 1 ov

Tavoitteet
Opintojaksolla perehdytään käsityöllisten prosessien ja tuotteiden yhteiskunnallisiin yhteyksiin soveltavan tutkimuksen näkökulmasta.

Opiskelijat perehdytetään kulttuurialalle soveltuviin tutkimusmenetelmiin ja luoviin ongelmanratkaisumalleihin. Opintojakson tavoitteena on perehtyä tiedonhankintaan ja sen analysointiin kulttuurialalla.

Suoritukset

Aktiivinen osallistuminen opetukseen sekä harjoitusten ja itsenäisten tehtävien hyväksytty suorittaminen. Oman opinnäytetyön suunnitelmaluonnoksen laadinta.

10801600 Ohjaustoiminta tänään 1 ov

Tavoitteet
Opiskelija oppii määrittelemään ohjaustoiminnan, sen erilaiset käsitteelliset ulottuvuudet, filosofiset ja eettiset lähtökohdat sekä taustalla vaikuttavat ja menettelytapoja ohjaavat teoreettiset lähestymistavat tämän hetken näkemysten mukaan.

Asiakokonaisuudet
Ohjaustoiminnan käsite ja sen erilaiset ulottuvuudet: pedagoginen ja terapeuttinen ohjaustoiminta. Humanistinen ja holistinen ihmiskäsitys, psykodynaaminen ja kognitiivis-behavioristinen ihmiskäsitys sekä näiden merkitys tulkintoihin ja menettelytapoihin ohjaustoiminnassa. Pedagogisen ja terapeuttisen ohjaustoiminnan etiikka. Ohjaustoiminnan erilaiset toimintaympäristöt opetus- ja kulttuuritoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä järjestötoiminnan sektoreilla.

Suoritukset
Aktiivinen osallistuminen kontaktiopetukseen ja hyväksytyt suoritukset oppimistehtävissä tai kirjatentti yleisinä tenttipäivinä.

10801401 Luovan ilmaisun perusteet 2 ov

Tavoitteet
Opiskelija oppii luovan ilmaisun perusteet musiikkitoiminnan, kirjallisuuden ja draaman käytöstä. Hän oppii hyödyntämään musiikkia ja käyttämään musiikkitoiminnan erilaisia muotoja, kuten tuottaa musiikkia ja ääniä erilaisilla soittimilla, yhteislaulua, karaokea, musiikkiliikuntaa ja primitiivistä tanssia erilaisissa ohjaustilanteissa. Hän oppii valmistamaan primitiivisiä soittimia ja käyttämään eri ryhmille soveltuvia musiikki- tai äänikokonaisuuksia.

Opiskelija oppii hyödyntämään kirjallisuuden ja kielen erilaisia muotoja, esim. muistelua, sanailua, tarinoiden, suullisen perimätiedon ja kansanperinteen käyttöä ohjaustoiminnassa. Tarkastellaan kirjallisuuden ja muun viestinnän suhdetta - kertomus kommunikaation muotona. Opiskelija tutustuu myös selkokieliseen kirjallisuuteen ja selkoryhmän toimintaperiaatteisiin.

Opiskelija oppii teatteritoiminnan perusteet: dramatisointia, tekstianalyysiä, näyttelemistä ja improvisointia. Hän oppii myös nukketeatterin, draamapedagogiikan sekä sosiodraaman mahdollisuudet ohjaustoiminnassa.

Asiakokonaisuudet
Ilmaisutaidon perusteet, keskittymis-, kontakti- ja rentoutusharjoitukset sekä improvisaatioharjoitukset. Primitiivisten soittimien valmistus ja niiden käyttö erilaisissa musiikki-improvisaatio harjoituksissa. Terapeuttisen musiikin luominen, laulu ja tanssi. Yleiskielinen ja selko-

kielinen kirjallisuus, tarinat, muisteluohjelmat, sananlaskut, arvoitukset ja kaskut.

Sävelsirkun tietokoneohjelman eri kategorioihin tutustuminen: musiikin lajit, yhteislaulu, musiikkiliikunta, toiminnallinen musiikkiterapia, selkokielinen ja yleiskielinen kirjallisuus, tarinat, muisteluohjelmat, sanalaskut, arvoitukset ja kaskut.

Suoritustavat
Aktiivinen osallistuminen kontaktiopetukseen, harjoituksiin, kirjallisuuteen perehtyminen ja hyväksytysti suoritetut oppimistehtävät. Opintojakson aikana rakennetaan näytelmällisiä kokonaisuuksia erilaisilla metodeilla.

Kirjallisuus
Hopkin, B. 1995. Making simple musical instruments.
Kytömäki, J. 1991. Nykyajan sadut, joukkoviestinnän kertomukset ja vastaanotto.
Siikala, A.-L. 1984. Tarina ja tulkinta.
Uusikylä, K. & Piirto, J. 1999. Luovuus, taito löytää , rohkeus toteuttaa.
Virtanen, L. 1991. Suomalainen kansanperinne. (soveltuvin osin)
Toiminnallisen musiikkiterapian kirjallisuutta ja artikkeleita (ilmoitetaan luennon alussa).

10811100 Asiakastarpeiden arviointi 2 ov

Tavoitteet
Opiskelija oppii ohjaustoiminnan erilaisissa toimintaympäristöissä toteutettavan asiakaslähtöisen asiakastarpeiden arvioimisen prosessit, arviointivälineet, toiminnallisten tavoitteiden asettamisen ja arviointimenetelmien kehittämisen perusteet. Opiskelija pystyy arvioimaan ohjausmenettelyjen vaikuttavuutta asiakkaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Opintojaksolla perehdytään erityisesti asiakkaiden psykososiaalisen, mutta myös fyysisen ja kognitiivisen toimintakyvyn sekä oppimis-, virkistymis- ja viihtymistarpeiden arviointiin ja arviointimenettelyihin.

Asiakokonaisuudet
Asiakastarpeiden arvioiminen pedagogisessa ja terapeuttisessa ohjaustoiminnassa. Arviointimenetelmiin perehtyminen, haastattelu, havainnointi, kyselylomakkeet, yksittäisen tapauksen tutkimus, biofeedback, erilaiset arviointiasteikot: mm. vapaa-ajan diagnostinen arviointi LDB (Leisure Diagnostic Battery), CERT (Comprehensive Evaluation in Recreation Therapy Scale), KiVaViKa, Portaat, Beckin depressioasteikko, erilaiset stressiasteikot.

Suoritukset

Aktiivinen osallistuminen kontaktiopetukseen ja harjoituksiin sekä hyväksytysti suoritetut oppimistehtävät. TAI Kirjallisuustentti. Oppimistehtävät voidaan suorittaa myös työelämäprojektien osana.

Kirjallisuus
Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö.
Heikkilä, T. 1999. Tilastollinen tutkimus.
Yli-Luoma, P. V. J. 1999. Johdatus kvantitatiivisiin analyysimenetelmiin SPSS for Windows-ohjelman avulla.
Muu kirjallisuus ilmoitetaan luentosarjan alussa.

10811210 Ohjaustoiminnan suunnittelu 2 ov

Tavoitteet
Opiskelija oppii laatimaan pedagogiseen ja terapeuttiseen ohjaustoimintaan tavoitteellisen ja asiakaslähtöisen suunnitelman, jossa on kuvattu asiakastarpeista määritellyt tavoitteet, menettelytavat, valitut toimintamuodot ja vaikutusten seurantamenetelmät.

Suoritukset
Aktiivinen osallistuminen kontaktiopetukseen ja harjoituksiin sekä hyväksytysti suoritetut oppimistehtävät. TAI Kirjallisuustentti ja itsenäisesti suoritettavat oppimistehtävät työelämässä. Oppimistehtävät voidaan suorittaa myös osana työelämäprojekteja.

Kirjallisuus
Kirjallisuus ilmoitetaan opintojakson alussa.

10812000 Ryhmätoiminnalliset ohjausmenetelmät 2 ov

Tavoitteet
Opiskelija oppii asiakkaan vuorovaikutus-, itsetuntemus- ja ryhmätyötaitoja kehittävien toiminnallisten menetelmien perusteet ja perustekniikat. Opiskelija oppii arvioimaan omia mahdollisuuksiaan käyttää toiminnallisia menetelmiä ohjaustoiminnassa.

Sisällöt
Käytettäviä menetelmiä ovat esim. morenolaiset toiminnalliset menetelmät, sosiometria, psyko- ja sosiodraama sekä tarinateatteri.

Suoritukset
Perehtyminen opintojakson alussa annettuun kirjallisuuteen ja hyväksytysti suoritetut oppimistehtävät. Aktiivinen osallistuminen luennoille ja harjoituksiin.

10821100 Asiakaslähtöinen ja moniammatillinen yhteistoiminta 1 ov

Tavoitteet
Opiskelija omaksuu erilaisia moniammatillisia työotteita pystyäkseen koordinoimaan, integroimaan ja kehittämään moniammatillista yhteistyötä asiakkaan ja hänen läheistensä tarpeista lähtien. Hän osaa käyttää eri palveluorganisaatioiden asiantuntijuutta asiakkaan tukemiseksi ohjaustoiminnalla. Opiskelija hankkii valmiudet toimia tiimissä ja käyttää omaa asiantuntijuutta tiimin yhteisen päämäärän hyväksi.

Suoritukset
Aktiivinen osallistuminen kontaktiopetukseen ja oppimistehtävät.
Kirjallinen raportti pohjautuen teokseen ja omiin kokemuksiin.

10821200 Kommunikointi-, vuorovaikutus- ja ryhmätyötaidot 2 ov

Tavoitteet
Opintojakson aikana keskitytään opiskelijan omien kokemusten kautta tukemaan opiskelijan persoonallista kasvua, vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja (1 ov). Opiskelija hankkii myös valmiuksia vammaisten asiakkaiden kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen heidän kanssaan. Vuorovaikutuksen havainnointia opetellaan videonauhaanalyysein. Lisäksi opintojakson aikana opiskelija tutustuu puhetta täydentäviin ja korvaaviin kommunikaatiomenetelmiin (1 ov).

Asiakokonaisuudet
Kommunikointi-, vuorovaikutus- ja ryhmätyötaidot. Vuorovaikutuksen videoanalyysi. Puhetta täydentävät ja korvaavat kommunikaatiomenetelmät.

Suoritustavat
Aktiivinen osallistuminen kontaktiopetukseen ja harjoituksiin. Hyväksytysti suoritetut oppimistehtävät.

10821300 Ohjaajan persoonallinen ja ammatillinen kasvaminen 1 ov

Tavoitteet
Opintojakson tavoitteena on saattaa alkuun jatkuva ammatillinen kasvu. Opiskelija kiinnostuu oman ammattitaidon kehittämisestä sekä hankkii valmiuksia itsetuntemuksen lisääntymiseen ja ammatilliseen kasvuun. Opiskelija syventää itsetuntemustaan ja vuorovaikutustaitojaan tietoisesti ja tavoitteellisesti. Opiskelija oppii toimimaan asiantuntijaryhmän jäsenenä, ottamaan palautetta ja antamaan sitä ammatillisen ja persoonallisen kehittymisen tukemiseksi sekä oppii tarkastelemaan reflektoiden ammatillista toimintaansa ja työyhteisön toimintaa. Opiskelija perehtyy myös työnohjaukseen, tarkoitukseen ja muotoihin sekä osaa tukea työyhteisöä keskinäisen vuorovaikutuksen, vastuualueiden ja roolien selkiyttämisen keinoin.

Asiakokonaisuudet

Kasvu asiantuntijuuteen, vastuullisuuteen, itsenäisyyteen ja kriittisyyteen. Työnohjauksen tarkoitus, muodot ja keinot.

Suoritukset
Luento- ja kirjallisuustentti tai kirjallisuus ja hyväksytysti suoritetut oppimistehtävät.

Kirjallisuus
Cunninghis, R. N. 1997. A Survival Guide for Activity Professionals.
Muu kirjallisuus ilmoitetaan luentosarjan alussa.

10821400 Ohjaustoiminnan valvonta, hallinto ja esimiestehtävät 2 ov

Tavoitteet
Opiskelija perehtyy nykyaikaisiin ja ajankohtaisiin johtamisnäkemyksiin. Hän on selvillä tuloksellisen palveluorganisaation toimintaperiaatteista. Hän on sisäistänyt ohjaustoiminnan johtamisen asiakaslähtöisenä, moniammatillisena, dynaamisena prosessina muuttuvissa toimintaympäristöissä. Hän hankkii valmiuksia tuloksellisen toiminnan suunnitteluun, päätöksentekoon, koordinointiin, arviointiin, kehittämiseen ja jatkuvaan laadunhallintaan nykyaikaisia työmenetelmiä käyttäen. Hän osaa suunnitella ja toteuttaa ohjaustoimintaa taloudellisesti, tehokkaasti ja laadullisesti sekä pystyy arvioimaan toiminnan kustannuksia ja vaikuttavuutta. Opiskelija ymmärtää henkilöstön voimavarojen merkityksen työyksikön kokonaisonnistumiselle. Opiskelija tutustuu tiimien valmentamiseen ja osaa toimia projektin vetäjänä. Opiskelija ymmärtää laadun ja laatujärjestelmien merkityksen.

Asiakokonaisuudet
Työlainsäädäntö, virkaehtosopimukset erilaisissa toimintaympäristöissä. Organisaatioteoriat. Päätöksenteon menettelytavat. Tiimien valmentaminen ja projektien johtaminen. Laatu ja laatujärjestelmät.

Suoritukset
Luennot, harjoitustyöt ja kirjallisuustentti tai kirjallisuus tentti ja itsenäiset oppimistehtävät.

Kirjallisuus
Kirjallisuus ilmoitetaan luentosarjan alussa.

10821500 Projektiopinnot II: tutkimus ja kehittämistoiminta 4 ov

Tavoitteet
Opiskelija tutustuu ohjaustoiminnan asiakastyöhön osallistuen sen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Pääpaino on pedagogis- ja terapeuttistavoitteisen ohjaustoiminnan tutkimus- ja kehittämishankkeissa. Opiskelija ymmärtää tutkivan työotteen merkityksen ohjaustoiminnan kehittämiseksi erilaisissa toimintaympäristöissä. Opiskelija hankkii valmiuksia jäsentää työtä ja työyhteisöä mm. oppivan organisaation, kehittävän työntutkimuksen sekä muiden työn- ja toimintatutkimuksien mallien pohjalta.

Suoritukset
Aktiivinen osallistuminen projektityöskentelyyn. Tutkimus- ja kehittämishankkeen kohderyhmää käsitteleviin teoksiin ja artikkeleihin perehtyminen. Kehittämissuunnitelman laatiminen, toteutus, seuranta ja toteutumista arvioivan loppuraportin laatiminen työelämäprojektista. Aktiivinen osallistuminen projektityöskentelyyn ja työskentelyn dokumentointi. Loppuraportin tiivistelmä julkaistaan ohjaustoiminnan www-sivuilla.

Kirjallisuus
Projektisuunnittelua ja asiakasryhmää käsittelevät teokset ja artikkelit ilmoitetaan kunkin projektin alussa.

10800000 Opinnäytetyö 10 ov

Opinnäytetyö on kokonaisvaltainen opiskelijan itsenäisesti tekemä ohjaustoimintaa, ohjausmenetelmiä, työvälineitä tai materiaaleja koskeva tutkimus- tai tuotekehitystyö. Opinnäytetyö tehdään elinkeinoelämälle tai oppilaitokselle oppilaitoksen määräämän ohjaajan valvonnassa. Opinnäytetyön tarkoituksena on valmentaa opiskelijaa työskentelemään johdonmukaisesti, etsimään ja käyttämään lähdeaineistoa, yhdistelemään opetuksen eri osa-alueiden antamia tietoja, käyttämään tarkoituksenmukaisia menetelmiä, tekemään itsenäisiä ratkaisuja ja harjaantumaan hyvään kirjalliseen, kuvalliseen ja suulliseen ilmaisuun.

Suoritukset
Osallistuminen opinnäytetyöseminaareihin ja hyväksytyt suulliset ja kirjalliset esitykset.

4. ARVIOINTI

4.1 Koulutuksen arviointi

Koulutuksen arvioinnin toteuttaminen on kaikille Hämeen ammattikorkeakoulun koulutusohjelmille sama. Siitä vastaa tutkintotoimikunta. Koulutusohjelmassa jokainen opintojakso arvioidaan ja arviointia käytetään hyväksi seuraavaa opintojaksoa suunniteltaessa. Sen lisäksi jokaisen periodin lopussa arvioidaan edellisen periodin toteutus yleisesti. Ammattikorkeakoulun johto suorittaa kerran vuodessa tarkemman jonkin osa-alueen arvioinnin ja rehtori käy myös kerran vuodessa kehityskeskusteluja niin opetuksesta kuin myös muusta toiminnasta opiskelijoiden, henkilökunnan ja johdon kanssa.

4.2 Opiskelija-arviointi

Opiskelija-arviointi suoritetaan seuraavia ohjeita ja määräyksiä noudattaen:

- Ammattikorkeakoulun tutkintosääntö AK0101
- Laki ammattikorkeakouluopinnoista N:0 255 / 1995
- Asetus ammattikorkeakouluopinnoista N:o 256 / 1995
- Opinnäytetyön toimintaohje A0301

Arvioinnin perusteet

Arviointi on tavoitesuhteellinen ja perustuu opintojakson tavoitteisiin. Tämän vuoksi:

- Opettaja kuvaa opintojakson tavoitteet ennen opetuksen alkamista ja opiskelija tietää kutakin arvosanaa varten vaadittavat suoritukset.
- Tentit ja muu arviointia palveleva toiminta pyrkii selvittämään opintojakson tavoitteiden saavuttamista asettamatta opiskelijoita paremmuusjärjestykseen.
- Opintojakson arvosanojen jakaumaa ei voi määrätä ennakolta.

Arviointiin kuuluu tietojen ja taitojen arvioinnin lisäksi asenteiden sekä työskentelytapojen arviointi. Tässä on usein menetelmänä havainnointi.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan hallitsemiin laajoihin kokonaisuuksiin ja kykyyn nähdä asioitten välisiä yhteyksiä. Kertakäyttöisen irrallistiedon sijasta arvioidaan ammatin ydinasioiden ja niiden välisten yhteyksien taitamista. Vaatimustasoja asetettaessa päätetään, miten ja missä määrin opiskelijan on saavutettava asetetut tiedolliset ja taidolliset tavoitteet.

Arviointi kohdistetaan koko oppimistapahtumaan. Arvioinnilla tarkistetaan, että opiskelija oikeaan aikaan lopputulokseen pääsemisen lisäksi hallitsee hyväksyttävät suoritustavat ja tietoisesti noudattaa niihin liittyviä ehtoja.

Arviointiprosessit

Tavoitesuhteellinen kokonaisarviointi muodostuu ohjaavasta, kokoavasta arvioinnista sekä opiskelijan itsearvioinnista.

Ohjaava arviointi on jatkuvaa vuorovaikutusta oppimisen ja opettamisen välillä. Tämä ohjaa välittömästi kumpaakin tapahtumaa. Arvosanan muodostumiseen tämä prosessi vaikuttaa opettajan suorittaman havainnoinnin kautta.

Kokoava arviointi tähtää opintokokonaisuuden tavoitteiden saavuttamisen arviointiin. Arvioinnin koonti arvosanaksi perustuu suurelta osin kokoavan arvioinnin avulla kerättyyn aineistoon.

Opiskelijan itsearviointi on tärkeä prosessi kehityksessä itsenäiseksi ja vastuulliseksi oppijaksi. Itsearvioinnissa opiskelija arvioi oppimistaan, opiskelutekniikkaansa, tehokkuuttaan ja vastuullisuuttaan. Opiskelija voi käyttää itsearvioinnin tukena esim. portfoliomenettelyä.

Arvioinnin koonti arvosanaksi

Kaikista opiskelijan suorittamista opintojaksoista annetaan arvosana. Poikkeustapauksissa arvosana voidaan antaa opintojakson osastakin.

Opettajan on annettava arvosana yhden kuukauden kuluttua opintojakson toteutuksen päätyttyä.

Arvosanat

Hyväksytyistä opintojaksoista annettavat arvosanat ovat kiitettävä (5), hyvä (4 tai 3), tai tyydyttävä (2 tai 1). Opintojakso voidaan joissakin tapauksissa arvioida myös asteikolla hyväksytty/hylätty. Tällöin asiasta tulee sopia opiskelijoiden kanssa ennen opintojakson aloittamista esim. toteutussuunnitelman yhteydessä.

Arvosanat ovat tiettyjen suoritustasojen symboleja. Ne eivät ole tasavälisiä osaamisen määrän mittoja. Tästä johtuen niiden käyttäminen matemaattisiin toimenpiteisiin esim. keskiarvojen laskentaan ei ole toivottavaa.

Vaatimustasot

Arvosanat ovat symboleja, joita voidaan kuvata teksteillä.

Kiitettävä
Opiskelija on saavuttanut opintojakson tavoitteet ja on valmis itsenäisesti soveltamaan ja kehittämään opintojakson asioita ammatissa.
Hyvä
Opiskelija on saavuttanut pääosin opintojakson tavoitteet. Hänellä on valmius suoriutua opintojakson tehtävistä ammatissa lähes itsenäisesti.
Tyydyttävä
Opiskelija on saavuttanut opintojakson tavoitteista osan, jota edellytetään vähimmäisvaatimuksena ammatissa toimimiselle.

Opiskelija ei saa hyväksyttyä arvosanaa, jos hänellä ei ole arviointihetken tiedoilla mahdollista suoriutua ammatin edellyttämistä vähimmäistehtävistä.

Arvosanan muodostuminen

Opiskelijan valmiuksien arvioimisen lähtökohtana on opintojakson tavoitteet.

Arvosana muodostetaan usein kokoavien tenttien ja välikokeiden, arvioitavien tehtävien sekä muiden näyttöjen perusteella.

Arvosanan muodostaminen ei edellytä tenttiä tai välikokeita, vaan opettaja voi valita tarkoituksenmukaiset keinot todetakseen opintojakson tavoitteiden saavuttamisen. Jos arviointi tapahtuu tenteillä tai välikokeilla, tulee niiden laadinnalla pyrkiä selvittämään, miten opiskelijan tiedot ja taidot vastaavat opintojakson tavoitteita.

Havainnoinnin perusteella voidaan arvosanaa nostaa tai laskea yhden sanallisen arvosanan verran. Havainnoinnin käyttö arvosanan perusteena tulee kyseeseen vain silloin, kun opetus ja oppiminen ovat vuorovaikutteisia ja havainnointi on systemaattista.

Arvioinnin oikaiseminen

Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle varataan tilaisuus tutustua arvioituun kirjalliseen tai muuten taltioituun opintosuoritukseen.

Jos opiskelija on tyytymätön häneen kohdistuvaan arviointiin, hän voi pyytää muutosta siihen opettajalta. Oikaisupyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä kun opiskelija on saanut tiedon arvioinnin tuloksesta.

Opettajan tekemään päätökseen tyytymätön voi hakea siihen oikaisua ammattikorkeakoulun tutkintolautakunnalta. Oikaisuvaatimus on esitettävä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun opiskelija on saanut tiedon oikaisupyyntöä koskevasta opettajan päätöksestä. Oikaisuvaatimus toimitetaan koulutusohjelmajohtajalle tai johtavalle rehtorille.

Opettaja säilyttää arvosanan muodostamisen perusteena olleen kirjallisen tai muuten taltioidun aineiston vähintään kuusi kuukautta tulosten julkaisemisen jälkeen.